

Istnieje
od 1965

FORUM

NASTĘPNE
27
SIERPNI
PIĄTEK
WYDANIE

N A J C I E K A W S Z E H I S T O R I E Ś W I A T A

Nowa gorączka złota

SKĄD SIĘ WZIAŁ SUKCES
KRYPTOWALUT?

nr 17 (13-26.08.2021)
Cena 9,90 zł (w tym 8% VAT)

ISSN 0013-8402
17>
9 1770015 840106

nr 17 (27.08.2021) rok LVII, Wymiar 35x207 mm, ISSN 0013-8402
USA: 4,6 USD, Strafe Euro 2,9 euro, Wielka Brytania 2,5 GBP

KUBA WRZE
Szli, krzycząc „libertad”

PAN TU NIE SPAŁ
Tokio ściga bezdomnych

LEPIEJ NIŻ LE PEN
Francuski populizm

LIMA WZIĘTA
Peru skręca w lewo

TANIEC NA WÓZKACH
Wirowanie i... spadanie

LAS VEGAS CHCE PIĆ
Wody w bingo nie wygrasz

ISLAMSKA MODA
Projektant jak prorok

TEOLOGIA JEST KOBIETĄ
Od jutra więcej Lutra!

SPORT DZIWNYCH KROKÓW
Skąd przyszli chodźarze

POSZERZAMY HORYZONTY

MEDYCYNA • PSYCHOLOGIA • EKOLOGIA
HISTORIA • NOWE TECHNOLOGIE

Sierpniowy numer „Wiedzy i Życia” już w kioskach!

Prenumerata papierowa i cyfrowa tytułu dostępna na stronie wiz.pl oraz na sklep.polityka.pl/wiz

12 Mistrzowie Europy
Tak wyjść, żeby nie wyszło

6 FOKUS

ECHA POLSKIE

12 Polexit? Gorszy niż brexit!
Straci Warszawa, straci Bruksela

14 Nowelizacja k.p.a.
Ocaleni krzyczą „nie!”

WYDARZENIA

16 Bunt na Kubie.
Warto było tak długo czekać?

18 Igrzyska w Tokio.
Kłoszardzi poza konkurencją

O TYM MÓWI ŚWIAT

20 Zalety i wady kryptowalut.
Zakazywać czy zachęcać?

24 Wirtualna filantropia.
Ether – lek na covid

27 Egzamin ze szczepień
Zdała śpiewająco

PROFILE

26 O nich się mówi:

Mr. Lordi
Lee Jae-yong
Kathy Hochul
Olivia Rodrigo
Sajf Kadafi

LUDZIE

28 Florian Philippot.
Z antyszczepionkowcami przeciw Macronowi

30 Éric Zemmour. Co tydzień godzina nienawiści

32 Pedro Castillo. Wyjątkowy prezydent Peru

34 Anastazja Wasilenko.
Tańcząca na wózku

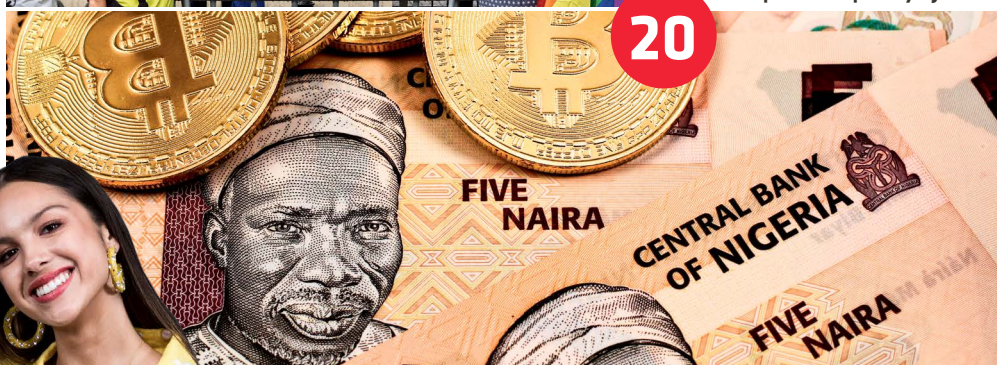
REPORTAŻ

36 Zabawy z bronią.
Największa wojna USA

16 Rewolucja?
Czy kontrrewolucja?

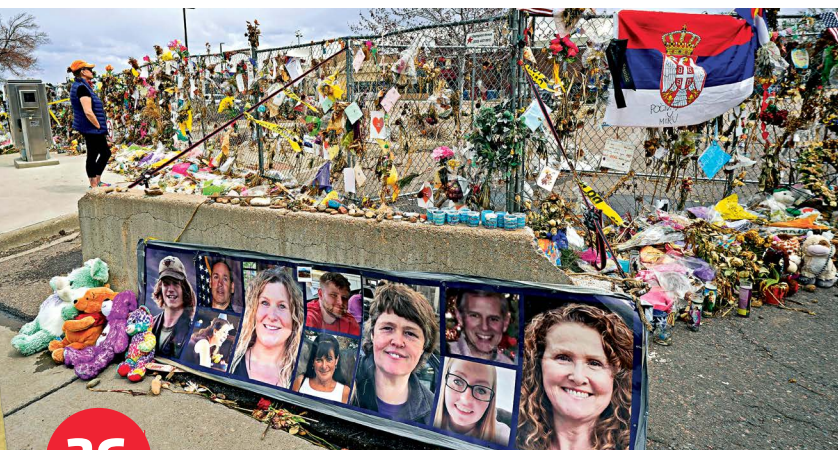
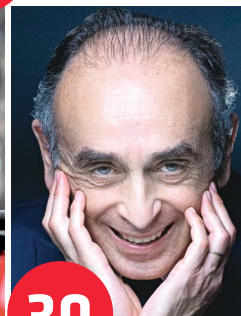
20 Za garść bitcoinów
Kto płaci opozycji

28 Folią podszyty
O cie Florek!

30 Sercem – de Gaulle
Wzrostem – Napoleon

32 Ile porządzi?
Przeciąganie Limy

40 Eksporterzy ropy
Daleko tak
nie zajadą

- 40 Stan izolacji.**
Irańczycy pod sankcjami
- 44 Górski Karabach.**
Granice wciąż ruchome
- 48 (Od)budowa zabytków.**
Jak Bułgaria wydaje
unijne fundusze

44 Tu jest
Azerbejdżan
Do odwołania

48 Zamek otwarty
I nikogo nie zamknęli?

- 52 Susza w Nevadzie.**
Miasto kasyn zostanie
bez wody?

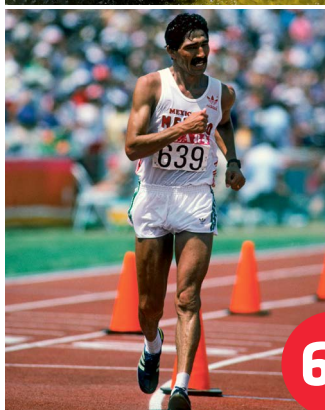

56

Islamskie
wybiegi
W „tureckim”
Kazaniu

FOTOSTORY

- 54 Medalistka rekordzistka.**
Siedem krążków
dla jednej pływaczki

66 Łap medal!
I chodu!

OBYCZAJE

- 56 Moda dla muzułmanek.**
Specjalność Tatarstanu
- 60 Nago stanęli w kręgu.**
Orgia nostalgików
kontrkultury

ROZMOWA

- 64 Anne Burghardt.**
Luteranka numer jeden

64

Pastorka o północy
Jaka tam papieżyca...

70 Republika rozbójnika
Tylko dla panów

HISTORIA

- 66 Chód sportowy.**
Polski ślad
w Meksyku
- 70 Żeltuga.**
Samozwańcze
państwo
poszukiwaczy złota

74 Spiesz się
z urlopem.
Idzie
czwarta
fala!

KOMPAS

- 74 Tydzień na Zanzibarze.**
Afryka czy nie Afryka?

O tych krajach piszemy:

ARMENIA (s. 44) AZERBEJDŻAN (s. 44) BUŁGARIA (s. 48) CHINY (s. 40, 70) ESTONIA (s. 64) FRANCJA (s. 28, 30, 40) HISZPANIA (s. 60) IRAN (s. 40)
IZRAEL (s. 14) JAPONIA (s. 18) KANADA (s. 24) KUBA (s. 16) MEKSYK (s. 66) NIEMCY (s. 12, 64) NIGERIA (s. 20) PERU (s. 32) POLSKA (s. 12, 14, 66)
ROSJA (s. 24, 34, 44, 56, 70) TANZANIA (s. 74) TURCJA (s. 44, 56) USA (s. 14, 16, 36, 40, 52) WĘGRY (s. 12) WIELKA BRYTANIA (s. 14)

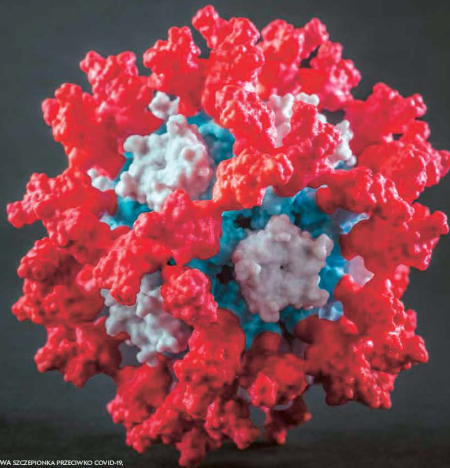
80 MIKROFORUM

Inni piszą
o nauce, nasi
autorzy ją
tworzą

**CZY CZĄSTKI
MÓŻNA
ZDERZAĆ
TANIEJ?**

Przebieg w fizyce cząstek i eksperymentalnych strategii jądrowej: przyspieszaczach i detektorach
Grażyna Jędrzejewska

BIOCHEMIA

Norwe lepsze życie

Naturalne białka odpowiadają za całe nasze istnienie. Złamanie kodu, pozwalające na tworzenie sztucznych białek, doprowadziło do powstania szczepionek przeciwko COVID-19 oraz leków, jakich świat jeszcze nie widział

Roman Jacobsen

Zdjęcie: Timothy Archibald

sierpień 2021, Świat Nauki 21

ZMIANY KLIMATU

WĘGLOWE SKAŁY OMANU

Czy wychodnie skał pochodzących z płaszcza Ziemi mogą rozwiązać problemy klimatyczne świata?

Douglas Fox

Elektryczny mózg

Elektryczny sygnał przesyłany między neuronami

Christof Koch

Wyobraź sobie, że:

• ...nie jesteś człowiekiem, tylko neuronem, który przesyła sygnały do innych neuronów.
• ...nie jesteś człowiekiem, tylko neuronem, który otrzymuje sygnały od innych neuronów.
• ...nie jesteś człowiekiem, tylko neuronem, który przesyła sygnały do innych neuronów.
• ...nie jesteś człowiekiem, tylko neuronem, który otrzymuje sygnały od innych neuronów.
• ...nie jesteś człowiekiem, tylko neuronem, który przesyła sygnały do innych neuronów.
• ...nie jesteś człowiekiem, tylko neuronem, który otrzymuje sygnały od innych neuronów.

Illustration: Scott Brinkley

GLEBA NA POMOC PLANECIE

Zabiegaj o zdrowie naszej planety, a ona pomoże nam przetrwać. Jak to zrobić? Jak to zrobić? Jak to zrobić?

J. R. Hunt

SCIENTIFIC AMERICAN
POLSKA EDYCJA
ŚWIAT NAUKI
Sierpień 2021 nr 8 (360) Cena 13 zł 99 zł (z VAT 8%)
www.swiatnauki.pl

PRAGNIENIE NAPĘDEM EWOLUCJI

Dostęp do wody to jedno z najstarszych i najważniejszych wyzwań człowieka

BIOCHEMIA
Czy syntetyczne białka zrewolucjonizują medycynę?

FIZYKA
Nowe koncepcje akceleratorów

KLIMAT
Skały - pochłaniacze dwutlenku węgla

Sierpniowy numer
„Świata Nauki” już w kioskach!

Prenumerata tytułu:

swiatnauki.pl

USA

Takie to dziwaczki!

Ponad 65 tys. żółtych gumowych kaczušek spłynęło w tym roku Chicago River w ramach „kaczyczych derby” organizowanych tu od kilku lat, by wspierać rozmaite inicjatywy dobroczynne. Tym razem mieszkańcy Chicago „adoptowali” gumowych zawodników, wpłacając po pięć dolarów, a zebrane pieniądze zostały przeznaczone na wsparcie stanowych igrzysk dla osób niepełnosprawnych.

GRECJA

Żywiół w Helladzie

To zdjęcie zrobiono ostatnio w Trakomakedones na północnych przedmieściach Aten. Szalejący żywiół, którego nie udaje się opanować od tygodni, dotarł już w pobliże stolicy. Tam udało się zatrzymać pożogę, ale strażacy przegrywają walkę na greckiej wyspie Eubea na Morzu Egejskim, gdzie pożary rozprzestrzeniają się w sposób niekontrolowany już od ponad tygodnia, a tysiące ludzi porzuciło domy. Trwa ewakuacja, ze świata płynie pomoc, na wyspę przybyło m.in. 140 strażaków z Polski.

USA

Syrenki plus size

Członek stowarzyszenia Tłustych Syrenek nurkuje w basenie Freedom Aquatic Center w Wirginii podczas konwentu MerMagic Con, czyli największego na świecie dorocznego zlotu fanów syrenek. Ważnym elementem spotkania są specyficzne pokazy mody, które upodobią imprezę do wyborów Miss Ameryki Syren. Stowarzyszenie Tłustych Syrenek stawia sobie za cel łączenie oraz afirmację osób plus size, które pragną zostać syrenką. Jego hasło brzmi: „Każdy może być syreną!”. Oczywiście – każdy, kogo na to stać, bo nie jest to rozrywka tania. Większość członków wydaje tysiące dolarów na stroje, przeważnie szyte na zamówienie. Do przygotowania takiej kreacji wyspecjalizowani krawcy potrzebują nie tylko drogich materiałów, lecz także specjalistycznej pianki i silikonu.

